

Jak przygotować się do badań laboratoryjnych:

W trosce o prawidłowe przygotowanie pacjentów do badań prosimy o uważne przeczytanie poniższych informacji i zaleceń:

Badanie moczu || Dobowa zbiórka moczu || Badanie krwi: ogólne ||
Badanie krwi: specjalne || Badanie kału

Przygotowanie pacjenta do badania moczu:

- Przed planowanym badaniem moczu Pacjent powinien zaopatrzyć się w jednorazowy pojemnik do badania moczu (dostępny w aptece). Należy pamiętać, że w przypadku wykonywania badań bakteriologicznych, zakupiony pojemnik musi być jałowy.
- Przed pobraniem moczu do badań laboratoryjnych Pacjent powinien unikać wysiłku fizycznego.
- Co najmniej jeden dzień przed planowanym pobraniem moczu do badań laboratoryjnych zaleca się zachowanie abstynencji płciowej.
- Nie zaleca się pobierania moczu do badań laboratoryjnych w trakcie krwawienia miesięcznego oraz 2-3 dni przed i po menstruacji.
- W przypadku wykonywania badania moczu u dzieci dopuszcza się pobieranie materiału do specjalnych woreczków (dostępne w aptece).
- Mocz do badań laboratoryjnych powinien być pobrany z zachowaniem ogólnie obowiązujących zasad higieny (po dokładnym umyciu zewnętrznych narządów płciowych przy użyciu ciepłej wody i mydła). Nie należy stosować w tym celu specjalnych środków dezynfekcyjnych i odkażających
- Laboratorium nie przyjmuje do badań moczu pobranego do innych pojemników (słoiki, butelki itp.)

Pobieranie moczu do badania ogólnego:

- Do badania ogólnego należy przynieść pierwszą, poranną próbkę moczu.
- Mocz należy pobrać z tzw. środkowego strumienia: pierwszą porcję moczu należy oddać do toalety, następnie porcję około 50 ml oddać do wcześniej przygotowanego pojemnika, końcową porcję moczu należy oddać do toalety. Pojemnik dokładnie zakręcić i podpisać nazwiskiem i imieniem.
- Mocz dostarczyć do laboratorium w jak najkrótszym czasie.

- Istnieje możliwość wykonania badań laboratoryjnych z próbek moczu pobranych w innych porach dnia, w tych przypadkach interpretacja wyników powinna uwzględniać godzinę pobrania oraz sposób przygotowania pacjenta do badań.

Przygotowanie Pacjenta do badania dobowej zbiórki moczu:

Przed wykonaniem badania Pacjent powinien zaopatrzyć się w plastikowy pojemnik z podziałką o objętości 2-3 litry oraz jednorazowy pojemnik do badania ogólnego moczu.

Pobieranie moczu ze zbiórki dobowej:

- Zbiórkę moczu należy rozpocząć rano (np. o godzinie 7:00), a zakończyć następnego dnia o tej samej godzinie.
- Pierwszą porcję moczu należy oddać do toalety
- Kolejne porcje moczu łącznie z pierwszą poranną porcją pobraną następnego dnia oddać do wcześniej przygotowanego pojemnika.
- Podczas całego okresu zbiórki pojemnik z moczem należy przechowywać w chłodnym miejscu.
- Po zakończeniu zbiórki zebrany do pojemnika mocz dokładnie wymieszać i zmierzyć jego objętość.
- Porcję moczu o objętości ok. 50 ml przelać do pojemnika na badanie ogólne moczu.
- Pojemnik dokładnie zakręcić i podpisać nazwiskiem, imieniem.
- Na pojemniku zanotować całkowitą objętość moczu (w mililitrach).
- Pojemnik dostarczyć do laboratorium w jak najkrótszym czasie.

Przygotowanie pacjenta do badania krwi:

Uwagi ogólne:

- Na pobranie krwi należy zgłosić się rano, najlepiej między godziną 7:00 a 9:00. W przypadku badań pilnych i/ lub na zlecenie lekarza dopuszcza się możliwość pobrania krwi w innych porach dnia.
- Pacjent powinien być na czczo tzn. minimum 8-10 godzin po ostatnim posiłku
- Krew powinna być pobrana po kilkuminutowym odpoczynku, należy unikać wysiłku fizycznego.

Szczególną uwagę prosimy zwrócić na badania wymagające specjalnego przygotowania do pobrania krwi:

1. Badanie cholesterolu całkowitego, cholesterolu HDL, cholesterolu LDL i trójglicerydów (LIPIDOGRAM):

- Zalecane jest, aby w okresie 1-2 tygodni poprzedzających badanie stosować normalną - zrównoważoną dietę i **nie stosować głodówek**.
- Na 2-3 dni przed badaniem należy wstrzymać się od spożycia alkoholu.
- W dniu poprzedzającym badanie ostatni posiłek (lekko strawna kolacja) powinien być przyjęty około godziny 18:00.
- W dniu badania Pacjent powinien być na czczo.
- Krew pobiera się rano między godziną 7:00, a 9:00.

2. Doustny test tolerancji glukozy:

Przygotowanie:

- Krew do badania pobiera się dwukrotnie: na czczo i po 120 minutach od obciążenia
75 g glukozy/lub wg wskazań lekarza.
- Krew pobiera się na czczo w godzinach między 7:00 a 9:00.
- Po pierwszym pobraniu krwi Pacjent otrzymuje roztwór glukozy, który należy wypić w ciągu 5 minut. Glukozę pacjent kupuje w aptece
- Po dwóch godzinach od podania glukozy pobiera się krew po raz drugi.
- W trakcie trwania testu należy powstrzymać się od przyjmowania posiłków i napojów oraz palenia papierosów.

3. Doustny test tolerancji glukozy (test przesiewowy u kobiet ciężarnych):

Przygotowanie:

- Krew do badania pobiera się dwukrotnie: na czczo i po 60 minutach od obciążenia 50 g glukozy/lub wg wskazań lekarza.
- Krew pobiera się na czczo w godzinach między 7:00 a 9:00.
- Glukozę do testu / w postaci proszku /pacjentka kupuje w aptece.
- Po pierwszym pobraniu krwi / na czczo/ pacjentka otrzymuje do wypicia roztwór glukozy.
- Rozpuszczoną glukozę należy wypić w ciągu 5 min .

- Po jednej godzinie od wypicia glukozy pobiera się krew po raz drugi.

4. ACTH, Kortyzol, TSH, Testosteron, Aldosteron, Prolaktyna:

Przygotowanie:

- Pacjent powinien być na czczo.
- Ze względu na dobowy rytm wydzielania hormonu krew należy pobrać rano, o godzinie 8:00 lub wg wskazań lekarza.

5. PROLAKTYNA – test stymulacji Metoklopramidem:

Przygotowanie:

- Krew pobiera się na czczo, w godzinach rannych, najlepiej po godzinie od momentu obudzenia się.
- Przed wykonaniem badania nie należy masować piersi i podejmować współżycia.
- Podczas trwania testu pacjent powinien wstrzymać się od przyjmowania posiłków i napojów oraz unikać wysiłku fizycznego.
- Po pierwszym pobraniu krwi pacjent otrzymuje 1 tabletkę (10 mg) metoklopramidu, którą należy popić wodą.
- Krew pobiera się po 60 i 120 minutach od momentu podania leku/lub wg wskazań lekarza./ czas pobrania określa lekarz/

6. KLIRENS KREATYNYNY:

Przygotowanie:

- W dniu poprzedzającym pobranie krwi należy przeprowadzić dobową zbiórkę moczu.
- W dniu badania krwi należy również przynieść 50 ml moczu ze zmierzonej objętości dobowej zbiórki.
- Krew pobrać rano, między godziną 7:00, a 9:00, Pacjent powinien być na czczo.

Przygotowanie pacjenta do badania kału:

- Przed planowanym badaniem kału Pacjent powinien zaopatrzyć się w plastikowy, jednorazowy pojemnik z łopatką (dostępny w aptekach).
- Przed oddaniem kału należy całkowicie opróżnić pęcherz moczowy.

Pobieranie kału do badań laboratoryjnych:

- Świeży kał pobiera się z kilku miejsc za pomocą łopatki do pojemnika, w ilości odpowiadającej wielkości orzecha włoskiego.
- Należy unikać zanieczyszczenia materiału moczem oraz środkami chemicznymi używanymi do dezynfekcji toalet.
- Pojemnik należy szczelnie zamknąć, podpisać nazwiskiem, imieniem.
- Pojemnik dostarczyć do laboratorium w jak najkrótszym czasie.
- Jeżeli nie ma możliwości dostarczenia materiału do laboratorium bezpośrednio po pobraniu należy materiał przechować w temperaturze lodówki jednak nie dłużej niż 24 godziny.
- Kał na badanie parazytologiczne pobiera się 3-krotnie w odstępach 3-5 dniowych. Zaleca się pobieranie nie wcześniej niż 2 tygodnie po zakończeniu kuracji antybiotykowej. Do defekacji nie używać czopków.
- Pobranie kału na krew utajoną nie wymaga zastosowania diety. Nie należy pobierać w czasie menstruacji. Alkohol, aspiryna i inne leki spożyte w nadmiarze w ciągu 48 godzin przed badaniem mogą dawać fałszywie dodatnie wyniki.
- Laboratorium nie przyjmuje do badań kału pobranego do innych pojemników (słoiki, butelki itp.).

Jak przygotować się do badań mikrobiologicznych

Mocz na posiew || Nasienie: bakteriologiczne || Kał: Rota/Adeno wirusy, *C. difficile* ||

Kał: mikro/mykologiczne || Drogi oddechowe

Mocz na posiew

Mocz na badanie bakteriologiczne należy pobrać rano, pierwszy po spoczynku nocnym Przestrzegając podanych niżej zasad:

- mocz pobrać do jałowego kubeczka otrzymanego w gabinecie, Pracowni Bakteriologii lub kupionego w aptece
- przy otwieraniu i zamykaniu pojemnika oraz pobieraniu moczu nie dotykać wewnętrznych ścianek pojemnika i pokrywki
- pojemnik musi być czytelnie opisany imieniem i nazwiskiem pacjenta, od którego pochodzi próbka do badania
- okolice cewki moczowej dokładnie umyć ciepłą wodą (najlepiej przegotowaną) i przetrzeć jałowym gazikiem (dostępny w aptece)
- pobieramy mocz z tzw: środkowego strumienia, czyli po rozpoczęciu oddawania moczu pierwszą partię oddajemy do toalety, następnie kolejną do pojemnika w $\frac{1}{4}$ jego wysokości, odstawić pojemnik , oddając resztę moczu do toalety
- natychmiast po napełnieniu pojemnika zamknąć go nie dotykając wewnętrznej części pokrywki
- w ciągu 2 godzin od pobrania dostarczyć mocz do laboratorium , jeśli nie jest to możliwe przechowujemy w temperaturze 4°C (lodówka)

Jeśli mocz od małego dziecka został pobrany do samoprzylepnego woreczka, należy dostarczyć do laboratorium mocz w woreczku, nie wolno przelewać z woreczka do kubka.

Instrukcja pobrania nasienia na badanie bakteriologiczne

Materiał należy pobierać drogą masturbacji po ok. 3 dniach wstrzemięźliwości seksualnej.

Przygotowanie:

- materiał pobrać do jałowego kubeczka otrzymanego w gabinecie, Pracowni Bakteriologii lub kupionego w aptece
- przy otwieraniu i zamykaniu pojemnika oraz pobieraniu nasienia nie dotykać wewnętrznych ścianek pojemnika i pokrywki

- pojemnik musi być czytelnie opisany imieniem i nazwiskiem pacjenta, od którego pochodzi próbka do badania
- przed pobraniem należy umyć wodą (najlepiej przegotowaną) prącie po odciągnięciu napletka i osuszyć jałowym gazikiem (dostępne w aptece)
- pobrać nasienie do jałowego pojemnika
- materiał dostarczyć do Pracowni Bakteriologii, materiał przechowywać w temperaturze pokojowej (20°C-22°C) w ciągu 2 godzin od pobrania

UWAGA!!!

W przypadku badania na wykrycie w materiale klinicznym Chlamydia trachomatis lub/i Mycoplasma / Ureaplasma prosimy przed pobraniem materiału skontaktować się z Pracownią Bakteriologii w celu ustalenia sposobu pobrania i transportu materiału. (Celem pobrania z Pracowni Bakteriologii specjalnych wymazówek lub/i podłoża transportowego).

Kał na badanie w kierunku Rota i Adeno wirusów oraz *Clostridium difficile*

Przygotowanie:

- pacjent przed oddaniem kału powinien oddać mocz
- materiał pobrać do jałowego kubeczka otrzymanego w gabinecie, Pracowni Bakteriologicznej lub kupionego w aptece
- pojemnik musi być czytelnie opisany imieniem i nazwiskiem pacjenta, od którego pochodzi próbka do badania
- przy otwieraniu i zamykaniu pojemnika oraz pobieraniu nie dotykać wewnętrznych ścianek pojemnika i pokrywki
- pobrać z masy kałowej próbkę w ilości 5-20 ml, w przypadku kału biegunkowego każdą ilość możliwą do przeniesienia do pojemnika (badanie uformowanego stolca nie jest wskazane)
- materiał powinien zostać dostarczony w ciągu 1 godziny do Pracowni (wówczas może być przechowywany w temperaturze pokojowej) jeśli ten czas się wydłuży do 24 godzin, próbkę należy umieścić w temperaturze 4°C (lodówka).
- powyżej 24 h kał powinien zostać zamrożony do -70°C, gdyż temperatura – 20°C może inaktywować toksynę *Clostridium difficile*

Kał na badanie mikrobiologiczne / mykologiczne

Przygotowanie:

- pacjent przed oddaniem kału powinien opróżnić pęcherz moczowy
- materiał pobrać do jałowego kubeczka otrzymanego w gabinecie, Pracowni Bakteriologicznej lub kupionego w aptece
- pojemnik musi być czytelnie opisany imieniem i nazwiskiem pacjenta, od którego pochodzi próbka do badania
- przy otwieraniu i zamykaniu pojemnika oraz pobieraniu nie dotykać wewnętrznych ścianek pojemnika i pokrywki
- pobrać z masy kałowej z kilku miejsc, próbkę wielkości orzecha laskowego, najlepiej z miejsc z domieszka śluzu, krwi czy ropy
- materiał powinien zostać dostarczony w ciągu 1 godziny do Pracowni (wówczas może być przechowywany w temperaturze pokojowej), jeśli ten czas się wydłuży do 24 godzin, próbki należy umieścić w temperaturze 4°C (lodówka).

Materiały z dróg oddechowych (wymaz z gardła, migdałków)

Przygotowanie:

1. wymaz powinien zostać pobrany na czczo z rana, po przepłukaniu jamy ustnej przegotowaną wodą. Nie należy myć zębów, gdyż niektóre z past stomatologicznych zawierają substancje p/bakteryjne, co może zafałszować wynik badania
2. materiał należy w jak najkrótszym czasie dostarczyć do Pracowni, jeśli transport przekroczy 2 h , wymaz pobrany musi zostać na zestaw transportowy
3. **wymaz z nosa:** pobieramy o każdej porze dnia, lecz nie należy stosować przed pobraniem wymazu środków p/bakteryjnych lub innych substancji (kropli, maści) do nosa co najmniej 2 godziny przed pobraniem wymazu
4. **plwocina:**
 - materiał pobrać do jałowego kubeczka otrzymanego w gabinecie, Pracowni Bakteriologicznej lub kupionego w aptece
 - pojemnik musi być czytelnie opisany imieniem i nazwiskiem pacjenta, od którego pochodzi próbka do badania
 - przy otwieraniu i zamykaniu pojemnika oraz pobieraniu nie dotykać wewnętrznych ścianek pojemnika i pokrywki

- materiał powinien zostać pobrany na czczo, z rana, po przepłukaniu jamy ustnej przegotowaną wodą. Nie należy myć zębów, gdyż niektóre z past stomatologicznych zawierają substancje p/bakteryjne, co może zafałszować wynik badania.
- odkasztusić do jałowego pojemnika w ilości ok. 2-5 ml, przy skąpym odkasztuszaniu zastosować leki wyksztuśne lub inhalacje. Materiał należy przechowywać w temperaturze pokojowej, dostarczyć do Pracowni w ciągu 2 godzin